

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS REFERENDUMO KONSTITUCINIO
ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-21-626, 21-627; TAIS NR.: 21-20825(2), 21-20824(2))

2021-06-01 Nr.NV-1189

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį Lietuvos Respublikos įstatymams, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šiuos siūlymus ir pastabas:

1. Įvertinus tai, kad *referendumui teikiama sprendimai apima referendumui teikiamus įstatymų, kitų teisės aktų projektus*, kaip tai numato Projekto 7 straipsnio 4 dalis, siekiant teisės akto nuostatų sistemiškumo bei teisinio aiškumo, siūlytina tikslinti Projekto 7 straipsnio 2 dalies 2 punktą bei to paties straipsnio 3 dalį ir vietoje žodžio „*akto*“ įrašant žodžius „*teisės akto*“.

2. Siekiant teisės akto nuostatų sistemiškumo bei nuoseklumo, Projekte siūlytina mėnesiais ir metais skaičiuojamus terminus nurodyti vienodai – terminus apibrėžiančius mėnesių ar metų skaičius nurodant atitinkamai skaitmenimis „*5 metus*“ (žr. Projekto 3 straipsnio 3 dalį), „*10 metų*“ (žr. Projekto 11 straipsnio 10 dalį), „*6 mėnesių*“ (žr. Projekto 12 straipsnio 6 dalį) arba juos apibūdinančiais skaitvardžiais, atitinkamai „*penkerius metus*“, „*dešimt metų*“, „*šešių mėnesių*“. Atsižvelgiant į tai, atitinkamai šiuo aspektu tikslinga peržiūrėti visą Projekto tekstą.

3. Įvertinus Projekto 30 straipsnio 4 dalyje atliekamus redakcinius pakeitimus, t. y. žodis „*veika*“ patikslintas į „*veikla*“, atitinkamai žodis „*veika*“ turėtų būti tikslinamas ir minėto straipsnio 2 dalyje.

4. Projekto 39 straipsnio 2 dalis numato, kad *Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas ir savivaldybių rinkėjų sąrašai viešai neskelbiami, tačiau piliečiui duomenys apie jo įrašymą į rinkėjų sąrašus gali būti teikiami ir telefonu*. Siūlytina apsvastyti galimybę piliečiui duomenis apie jo įrašymą į rinkėjų sąrašus teikti ne tik telefonu, bet ir elektorniniu paštu, atitinkamai šiuo aspektu patikslinant Projekto minėtą dalį.

5. Projekto 41 straipsnio 3 dalis numato, kad <...> *apylinkės referendumo komisija pateikia piliečiui užpildyti Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos prašymą įrašyti pilietį į šios referendumo apylinkės rinkėjų sąrašą (arba šį prašymą užpildo pats apylinkės referendumo komisijos narys)* <...>, svarstyтина, ar nebūtų tikslinga minėtą nuostatą papildyti numatant, kad prašymą pilietis pateikti gali ir elektroninėmis ryšio priemonėmis, t. y. papildant nuostata, kad *šį prašymą pilietis taip pat gali teikti elektroniniu būdu Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka*, pavyzdžiui, kaip tai numatyta ir Lietuvos Respublikos seimo rinkimų įstatymo 31 straipsnio (*Pranešimų apie rinkimus platinimas*) 4 dalyje.

6. Redakcine prasme Projekto 44 straipsnio 3 dalyje tikslintinas žodis „*rašytini*“ rašant jį su nosine.

7. Galiojančios redakcijos Referendumo įstatymo 56 straipsnio 4 dalyje teikiamos nuorodos į įstatymo straipsnius, kuriuose nurodomos vietos, kuriose turi būti patalpa (vieta), kur piliečiai galėtų netrukdomi ir slaptai užpildyti referendumo biuletenį ir įdėti jį į balsavimo voką, tačiau Projekto 56 straipsnio 4 dalis koreguojama išbraukiant nuorodą į Referendumo įstatymo 59 straipsnį, todėl lieka neaišku ar balsuojant šiame straipsnyje nurodytose balsavimo vietose (*Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose, papildomose balsavimo*

vietose užsienio valstybėje prie Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos ir laivuose) nebebus keliamas reikalavimas užtikrinti piliečių teisę netrukdomai ir slaptai užpildyti referendumo biuletenį ir įdėti jį į balsavimo voką, ar ši teisė bus įgyvendinta kitais būdais, todėl siūlytina šio keitimo būtinybę plačiau aptarti Projekto aiškinamajame rašte arba atitinkamai patikslinti minėtą Projekto 56 straipsnio 4 dalį.

8. Projekto 63 straipsnio 1 dalies 4 punkte tikslintinas *Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo* pavadinimas, t. y. žodis „užkrečiamų“ turėtų būti rašomas įvardžiuotinė forma „užkrečiamųjų“.

9. Projekto 63 straipsnio 2 dalis numato, kad *Referendumo komisijų nariai, platindami pranešimus apie referendumą, privalo juos įteikti asmeniškai tiems rinkėjams, kurie turi teisę balsuoti namuose*, tačiau šios nuostatos pakeitimu numatoma išimtis, išskyrus saviizoliacijoje esančius piliečius. Tad įvertinus šią numatomą išimtį, lieka neaišku, kaip informuojami, pavyzdžiui, *Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka, ar kitu būdu*, saviizoliacijoje esantys piliečiai, ar tokiu atveju jie visai nėra informuojami (negauna pranešimo apie referendumą)? Šiuo aspektu siūlytina minėtą Projekto nuostatą tikslinti.

10. Projekto 63 straipsnis pildomas 13 dalimi, numatančią *Visiems piliečiams, turintiems teisę dalyvauti referendume ir įtrauktiems į rinkėjų sąrašus, galimybę balsuoti internetu*. Ši Projekto nuostata vertintina kaip stokoianti aiškumo ir išbaigtumo. Įvertinus tai, kad siūlomas reguliavimas nėra pakankamai išsamus, aiškus ir nuoseklus lyginant su galiojančiuose rinkimų įstatymuose įtvirtintomis nuostatomis, reglamentuojančiomis balsavimą internetu ir sistemiškai vertinant rinkimų teisinį reguliavimą, taip pat konstitucinę jurisprudenciją, pagal kurią kyla pareiga įstatymu nustatyti aiškų, sąžiningą ir skaidrų rinkimų procesų reguliavimą, manytina, jog Projektu siūloma teisinio reguliavimo nuostata turėtų būti derinama su jau galiojančiuose rinkimų įstatymuose įtvirtintomis nuostatomis bei išplečiamas jos teisinio reguliavimo turinys. Taipogi pažymėtina, kad Projekte vartojama „balsavimo internetu“ sąvoka niekur nėra įvirtinta ir neapibrėžta, todėl nėra aiškus ir jos turinys. Siūlytina įvertinti galimybę papildyti Projektą atitinkamomis nuostatomis bei šiais aspektais papildyti Projekto aiškinamąjį raštą.

Dėl Vyriausybės nutarimo projekto

Vadovaudamiesi Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“, 15.2 papunkčio reikalavimais, Projekto 1 punkte siūlytume tikslinti nuorodą į Konstitucinio Teismo nutarimą.

Teisės grupės patarėja

Elena Ražanskienė